

जलवायु परिवर्तन नीति

प्रस्तावना

हरित गृह ग्याँस (GHG) र भूमि कटानको कारणले गर्दा भएको जलवायु परिवर्तन हाम्रो समयको सबैभन्दा ठूलो समस्या हो। यो विश्वभरका मानिसहरू एकजुट भएर हटाउनुपर्ने विश्वव्यापी सङ्कट हो। यो हाम्रो ग्रहमा अस्तित्व जगाउने प्रमुख चुनौती पनि हो। पृथ्वीको जलवायु पहिले नै नसोचेको गतिमा, उच्च तापक्रम बढेर, बढ्दो समुन्द्री सतह, समुन्द्री अम्लीकरण, बारम्बार हुने प्राकृतिक प्रकोप र गम्भीर बाढी, खडेरी र आँधीबेहरीद्वारा प्रतिबिम्बित परिवर्तन भइरहेको छ। मौसम आपतकालिनको परिणाममा युद्ध, भोकमरी, रोग, मरुभूमि, जबर्जस्ती पलायन हुने र प्रजाति नै लोप हुनु पनि समावेश भएको छ। २०३० सम्ममा जलवायु परिवर्तन गर्ने प्रदूषकहरूको विश्वव्यापी उत्सर्जन आधा हुनुपर्नेछ र २०५० सम्ममा हामी शुद्ध शून्य उत्सर्जनमा पुग्नुपर्नेछ। इनै राम्रो मौसम र उत्सर्जनमुक्त प्रविधिहरूको लागि सङ्घर्षको लागि साझा प्रयास र लगातार र सम्भावित राजनीतिक समाधानको आवश्यक पर्दछ।

सोच

जलवायु प्रकोप रोक्नको लागि, हामीले जलवायु न्याय, प्रभावकारी रूपमा न्यूनीकरण गर्दै लैजाने र अनुकूलन रणनीति, कार्बन उत्सर्जन घटाउने र जीवाश्म ईन्धन मुक्त भविष्यको ग्यारेन्टी गर्ने पर्दछ।

लक्ष्य

विश्वव्यापी जलवायु आपतकालिन विश्वव्यापी पहलद्वारा मात्रै समाधान गर्न सकिन्छ। तत्काल कदम चाल्नु पर्दछ। त्यसकारण, ग्रीनका उद्देश्यहरू निम्न प्रकारका छन् -

- जलवायु परिवर्तन गर्ने प्रदूषकहरू, विशेष गरी कार्बन डाइअक्साइड, मिथेन, नाईट्रस अक्साइड, ओजन, र मानवको कारणले हुने जलवायु परिवर्तनका लागि जिम्मेवार मुख्य ग्यासहरू क्लोरोफ्लोरोकार्बन (सीएफसीहरू) र हाईड्रोफ्लोरोकार्बन (एचएफसी) सहित कृत्रिम ग्यासहरू, विश्वव्यापी उत्सर्जन कम गर्नुहोस्।
- न्यूनतम रूपमा, २०३० सम्ममा आधा विश्वव्यापी उत्सर्जन, र २०५० सम्म विश्वव्यापी खूद-शून्य वा खूद नकारात्मक उत्सर्जनमा पुग्नुहोस्
- जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी संयुक्त राष्ट्र खाँका महासभा (यूएनएफसीसीसी), क्योटो प्रोटोकोल, र पेरिस सम्झौताले कार्बन उत्सर्जन घटाउने र भूमि कटानलाई घटाउने विश्वव्यापी तापमान वृद्धि १.५ डिग्रीभन्दा कममा ल्याउने विश्वव्यापी कार्यहरू लागू गर्दछ।
- बहुपक्षीय उत्सर्जन घटाउने सन्धि सम्झौताको वार्तालाप जसले विश्वव्यापी रूपमा कम गर्ने र अनुकूलन उपायहरूको बोझ समान रूपले साझा गर्दछ, जसले जलवायु परिवर्तनमा धनी औद्योगिक राष्ट्रहरूको आनुपातिक रूपमा बढी ऐतिहासिक र वर्तमान योगदानलाई मान्यता दिन्छ।
- जीवाश्म ईन्धन उद्योगमा रहेका सबै अनुदान रकमहरू हटाउनुहोस्। जीवाश्म ईन्धन खन्ने, जीवाश्म ईन्धन-आधारित बिजुली उत्पादन र जीवाश्म ईन्धनको खपतबाट उत्सर्जन घटाउने योजना अनुरूप क्रमबद्ध चरण
- जीवाश्म ईन्धनहरूलाई नवीकरणीय उर्जासँग प्रतिस्थापन गर्ने योजना सहित कडासँग नियमबद्ध हस्तक्षेप र कार्बनमा कडा प्रभावकारी मूल्यको माध्यमसहित शुद्ध-शून्य संयन्त्र कार्बन अर्थतन्त्रमा संक्रमण।
- प्रत्येक वर्षको लागि राष्ट्रिय उत्सर्जन सीमा बाँधेर २०५० सम्ममा राम्रो अनुदान, व्यापक, एकीकृत र प्रमाण-आधारित उत्सर्जन घटाउने योजनाको साथ उपयुक्त लक्ष्यहरू र महत्वपूर्ण हरितगृह उत्सर्जनका साथ सबै क्षेत्रहरूको रिपोर्टिङ
- जलवायु परिवर्तनले पहिला नै गम्भीर रूपमा प्रभाव पारेका देशहरूको लागि अनुकूलन उपायहरूको सहायता गर्न र वित्तीय अनुकूलनको लागि एउटा प्रभावकारी विश्वव्यापी संयन्त्र सुरक्षित गर्नुहोस्
- उद्योगले नेतृत्व गरेको जलवायु घटाउने लक्ष्यलाई सहायता गर्नुहोस् र सफा ऊर्जाको रूपान्तरण
- कार्बन धेरै पाइने जस्तै वन, सीमसार भूमि र अन्य महत्वपूर्ण शुद्ध-शून्य पारिस्थितिक प्रणालीहरू जस्ता संरक्षण, संरक्षण, पुनःस्थापना र पुनः प्राप्तिलाई सहायता गर्न।

कार्य योजना

ग्रीन्सले अन्तर्राष्ट्रिय सम्झौतालाई सुदृढ गर्नेछ र देश र जनतालाई जलवायु परिवर्तनलाई न्यूनीकरण गर्न र अनुकूलन गर्न मद्दत पुऱ्याउने स्पष्ट योजनाहरूमाफत विश्वव्यापी र राष्ट्रिय उत्सर्जन द्रुत रूपमा घटाउने दिशामा कार्य गर्दछ। त्यसैले, ग्रीन्सले निम्न कार्य गर्दछ -

भविष्यको लागि जलवायु

- जलवायु परिवर्तन १.५ डिग्री सेल्सियस भन्दा कम राखेर मौसम परिवर्तन ऐन बनाउने
- हरित गृह ग्याँस उत्सर्जन सीमित गर्न आवश्यकता समावेश गरी बजेट सेट गर्ने
- वन, पीट क्षेत्रहरू र तटीय र ईस्टुअरीन क्षेत्रहरू सहित कार्बन धेरै पाइने र जलाशयहरूको संरक्षण र बृद्धि गर्न आपतकालीन अन्तर्राष्ट्रिय सम्झौताको वकालत गर्ने।
- नेट जिरो उत्सर्जन अर्थव्यवस्था र समाजमा न्यायपूर्ण परिवर्तनकाल सिर्जना गर्ने
- मुख्य उदाउने प्रविधिहरूमा अनुसन्धान र विकास र पाईलट परियोजनाहरूलाई कोष खडा गर्ने

- जलवायु सम्बन्धित नोक्सान र क्षतिको लागि क्षतिपूर्तिको पक्षमा वकालत गर्ने
- संयुक्त राष्ट्र संघीय दीगो विकास लक्ष्य (एसडीजी) लाई, विशेष गरी SDG 13 लाई जलवायु परिवर्तन र यसका प्रभावहरूको विरुद्ध लड्न तत्काल कदम चाल्न सहयोग गर्ने।
- शून्य कार्बन समुदाय र समाजहरू सिर्जना गर्न स्थानीय रूपमा कार्य गर्ने
- न्यूनीकरण र अनुकूलन कार्यक्रमहरू सिर्जना गर्ने जसले नागरिकका साथसाथै प्रमुख सम्पत्ति र पूर्वाधारहरूको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने
- सबै सार्वजनिक निकाय र व्यवसायहरूलाई उनीहरूको आफ्नै अनुकूलन योजनाहरू परिभाषित गर्न र स्थानीय आपतकालीन योगदान (एलडीसीहरू) जलवायु आपतकालीन न्यूनीकरणका लागि प्रोत्साहित गर्ने
- उच्च कार्बन उत्पादन र सेवाहरू, विशेषगरी उर्जा उत्पादन, उद्योग, यातायात, र कृषि, बन, र अन्य भूमि प्रयोगहरू (AFOLU) को माग घटाउनुहोस्
- परिवार नियोजन, चक्रिय अर्थव्यवस्था, कम खपत र कम कार्बन उत्पादन, सेवा र प्रक्रियाहरूका लागि शिफ्टलाई प्रोत्साहित गर्ने
- कार्बन कर स्थापना गर्ने (कार्बन-आधारित ईन्धन प्रयोग गर्दा कर) र समाजमा परिवर्तन गर्न जीवाश्म ईन्धनको प्रयोगलाई सीमित गर्ने।
- दल सम्बन्धी विभाजन मिलाउन जलवायु परिवर्तनमा काल गर्न क्रस-पार्टी भित्री क्याबिनेट स्थापना गर्नुहोस्
- उद्योगको लागि अस्वीकृत कानूनी उत्सर्जन सीमाहरू सेट गर्नुहोस् र ती सीमाहरू पार गर्न दण्डहरू लागू गर्नुहोस्
- हरितगृह ग्यासको उत्सर्जनमा कटौती हासिल गर्न दीर्घकालीन र अन्तरिम लक्ष्यहरू सिर्जना गर्ने
- न्यूनीकरण योजनाहरू भएका न्यायपूर्ण परिवर्तनकालमा रहेका प्रत्यक्ष प्रभावित समुदायहरूलाई प्रत्यक्ष सहायता गर्ने
- संयुक्त राष्ट्र सङ्घको नियन्त्रणमा रहेका सबै अन्तर्राष्ट्रिय मौसम सन्धिहरूलाई सहायता गर्ने
- राष्ट्रिय शून्य फोहोर व्यवस्थापन नीति अपनाउने
- सार्वजनिक सचेतना र शिक्षा अभियानहरू लागू गर्न जलवायु परिवर्तन जागरूकता बढावा र व्यक्तिगत न्यूनीकरण रणनीतिको सहायता र प्रबर्धन

ऊर्जा र यातायात

- विशेष गरी आवास (रेट्रोफिटिङको लागि रकम सहित), उद्योग र यातायातमा सबै क्षेत्रहरूमा ऊर्जा दक्षतामा लगानी गर्ने
- सवारी साधन, उपकरण र साधनहरूको लागि ऊर्जा दक्षता मापदण्ड सेट गर्नुहोस् र तुलनात्मक रूपमा वृद्धि गर्ने
- नयाँ, स्वच्छ उर्जा अर्थव्यवस्थाको लागि श्रमिकहरूलाई प्रशिक्षण दिन समावेशी कार्यक्रम सिर्जना गर्ने
- सफा उर्जा पोर्टफोलियो स्तर अपनाउनुहोस् जुन छिट्टै कम्बस्टनमा-आधारित र आणविक उर्जा स्रोतहरू वायु, सौर्य, समुन्द्र/ छाल, साना-तहको हाईड्रो, जियोथर्मल, र अन्य नवीकरणीय उर्जा स्रोतहरूको साथ प्रतिस्थापन गर्ने।
- प्रदूषण नहुने, नवीकरणीय ऊर्जा स्रोतहरूमा चलाउन समाज पुनःनिर्माण गर्ने
- तटीय कूबाहरूसहित नयाँ पाईपलाइन, वा कोईला, तेल वा ग्याँस ड्रिलिङ्ग वा खन्ने निषेध गर्नुहोस्
- नयाँ, र विद्यमान डेकोमिशन, यूरेनियम खानीहरू र आणविक ऊर्जा संयंत्रहरूको निषेध गर्नुहोस्
- हाल रहेको तेल र ग्याँसको सञ्चालन गिरावटको आधारमा जारी रहेको सुनिश्चित गर्नुहोस्
- २०३०-३५ सम्ममा बिटुमेन उत्पादनको चरण बन्द गर्नुहोस् किनभने यसले हरित गृह ग्याँस उत्सर्जनमा ठूलो योगदान पुऱ्याउँदछ
- हाईड्रोलेक प्रयाक्चरिङ्ग (प्रयाकिङ्ग) कार्यहरूमा प्रतिबन्ध लगाउने किनभने त्यसले जमिन मुनिको गुणस्तरमा असर पार्दछ र मिथेन निकाल्ने र भूकम्पीय जोखिम निम्त्याउँछ।
- आवासीय, व्यापारिक र संस्थागत भवनहरूको ठूलो स्तरको ऊर्जा दक्षता रेट्रोफिट शुरु गर्नुहोस्
- २०३० सम्ममा आन्तरिक कम्बस्टन ईन्जिन यात्री सवारी साधनहरूको बिक्रीमा प्रतिबन्ध लगाउनुहोस्
- विद्युतीय सवारीहरूलाई किफायती बनाउनुहोस् र पार्किङ्ग स्थलहरू सहित विद्युतीय सवारी साधनहरूका लागि चार्जिङ स्टेशनहरू विस्तार गर्न
- शून्य उत्सर्जन गराउने यातायातका साधनहरूलाई सहयोग पुऱ्याउन राष्ट्रिय साईकल र पैदल यात्रा कोष सिर्जना गर्न
- हरित ढुवानी यातायात कार्यक्रम विकास गर्न
- घना मानव बस्ती भएका क्षेत्रहरूबाट टाढा ढुवानी र रेल यार्डका लागि ट्यूबहरूको पुनः मार्गमा कोष छुट्याहोस् र नियम बनाउने मानिसहरूलाई खतरनाक सामाग्रीको ढुवानीबाट बस्ती बचाउन आवश्यक उपकरणहरू प्रदान गर्दै रेल सुरक्षा नियमहरूलाई सुदृढ पार्न।
- समुदाय र उद्योगहरूको भित्र स्थानीय नवीकरणीय उर्जाको बिकार र विस्तार गर्न क्षमता निर्माण
- नयाँ कोईलाबाट चल्ने उर्जा केन्द्रहरू, ग्याँसका खानी वा तेलका कूबाहरूमा प्रतिबन्ध लगाउनुहोस्, र हाल रहेका सबै कोईला वा ग्याँसबाट चल्ने उर्जा केन्द्रहरू वा खानीहरूमा विस्तार गर्न निषेध गर्न।
- हरित गृह ग्याँस उत्सर्जनलाई कम गर्दछ, र जैविक विविधता वा खाद्य सुरक्षालाई जोखिममा नपार्ने दिगो ईन्धनको अनुसन्धान, विकास र वितरण गर्न।

- विशेषगरेर औद्योगिक प्रक्रियामा जीवाश्म ईन्धनको प्रत्यक्ष प्रयोगको ठाउँमा निर्माण र उद्योगका लागि कार्बन तटस्थ प्रविधिको अनुसन्धान, विकास र वितरण गर्न
- कुशल, कम लागतमा सार्वजनिक यातायात प्रणाली निर्माण गर्न

कृषि र वन

- कृषि बालीनालीमा नाईट्रोजन मलको प्रयोग घटाउन, भु-क्षय घटाउने र माटोलाई पुनःनिर्माण गर्न कार्बन जोगाएर राख्न र औद्योगिक पशुधन उत्पादनबाट टाढा संक्रमणका लागि राष्ट्रिय मापदण्डहरू कार्यान्वयन गर्ने ।
- नयाँ खालको कृषिमा औद्योगिक कृषि प्रणालीको संक्रमणलाई सहायता गर्ने
- स्वदेशी र स्थानीय ज्ञानले सुसज्जित दीर्घकालीन कार्यक्रमहरूको प्रयोग गरेर वनमा लामो आगलागी नियन्त्रणको तयारी गर्नुहोस्
- कृषि, वन जङ्गल र भूमि प्रयोग प्रणालीहरूलाई बढावा दिनुहोस् जसमा कार्बन डाईअक्साइडको प्रकाश संश्लेषणले वातावरणमा यसको उत्सर्जन नाघ्दछ
- जमिन फडानी, पुराना जङ्गल नष्ट गर्ने र जङ्गल र समुन्द्री घाँस राख्ने खतरासहित कार्बनको भण्डारण घटाउने अन्य क्रियाकलापमा प्रतिबन्ध लगाउनुहोस्
- जैविक खेती गर्ने अभ्यास र स्थानीय खाद्य उत्पादन र वितरणको प्रचार गर्नुहोस्
- घरमा पाल्ने जनावरहरूलाई खुवाउने कामहरू थपेर मीथेन, नाईट्रस अक्साइड र अन्य हरित गृह ग्याँसहरू कम गर्नुहोस् र मासुको खपतलाई घटाउन प्रोत्साहन दिनुहोस् ।

जीवाश्म ईन्धन

- जीवाश्म ईन्धन र आणविक उर्जा बिनाको भविष्य र मिथेन, नाईट्रस अक्साइड र अन्य हरितगृह ग्याँसहरू फेज आउट गर्नको लागि कार्य योजना बनाउनुहोस्
- जीवाश्म ईन्धन, आणविक शक्ति, बायोमास र फोहोर जलाउने, र जैविक ईन्धनहरूको लागि अनुदान हटाउने ।
- जलवायु परिवर्तनको लागि कम जिम्मेवारी भएका देशहरूमा जलवायु परिवर्तनलाई अनुकूलन कोष दिन अन्तर्राष्ट्रिय संयन्त्रको विकास गर्ने

अनुसन्धान र विकास

- समुन्द्री र हवाई यातायातबाट हरित गृह ग्याँस उत्सर्जनलाई उल्लेखनीय रूपमा कम गर्नका लागि अनुसन्धान, विकास र संयन्त्रहरूको प्रयोगलाई अगाडि बढाउनुहोस्
- कृषिबाट हरित गृह ग्याँस उत्सर्जन र कृषिजन्य फोहोरलाई घटाउन र कार्बन धेरै हुने खाद्य उत्पादनमा निर्भरता हटाउन प्रोत्साहित गर्नका लागि संयन्त्रहरूको अनुसन्धान, विकास र वितरण गर्नुहोस् ।

सन्दर्भ सूची:

- <https://www.un.org/en/sections/issues-depth/climate-change/>
- <https://www.globalgreens.org/policies/climate-protection-plan>
- <https://gp.org/cgi-bin/vote/propdetail?pid=522>
- <https://www.greenparty.ca/en/platform/climate-emergency>
- <https://policy.greenparty.org.uk/cc.html>
- <https://europeangreens.eu/positions/climate-energy>
- <https://indiagreensparty.org/policies/energy-and-climate-change/>
- <https://greens.org.au/policies/climate-change-and-energy>
- https://www.greens.org.nz/climate_change_policy
- <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg13>